

2012-01-21 20:30 Echo Tv

Echo tv - riport

ECHO TV - Heti Mérleg. 2012-01-21, 20:29:55-20:53:10

Mv.: - Köszöntöm Önöket a második részben. Folytatjuk adásunkat, még hozzá egy aktuális témával, az igazságszolgáltatás reformjával.

Bejátszás:

R.: - Január elsejétől átalakult az igazságszolgáltatás. A kormány célja az volt, hogy hatékony, átlátható és polgárbarát igazságszolgáltatás szülessen az átalakítás után. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi törvénnyel a bírósági vezetés szakmai és igazgatási területe szervezeti értelemben is kettévált. A bíróságok igazgatása az Országos Bírósági Hivatal elnökének feladatkörébe, az Országos Bírói Tanács ellenőrzése alá került. Még a szakma irányításra a jogegység legfőbb őreként a 150 év múltán ismét visszaállított Kúria elnöke kapott felhatalmazást. Az új szervezetek feladatuknak tekintik a nyugodt, elmélyült és színvonalas ítélezés feltételének biztosítását, amellyel megkívánják erősíteni az igazságszolgáltatás iránti közbizalmat.

Bejátszás vége.

Mv.: - A stúdióban Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke, és Darák Péter, a Kúria elnöke. Kezét Csókolom! Jó estét kívánok!

Darék Péter, a Kúria elnöke: - Jó estét kívánok!

Mv.: - Azt hiszem, hogy itt a kis felvezetőnkben világosan elhatároltuk a feladatköröket, de talán érdemes egy kicsit ennél időzni, mert nem hiszem, hogy mindenki pontosan megértette, hogy miről van szó. Kezdjük talán az Országos Bírósági Hivatallal! Amikor azt mondjuk, hogy a bíróságok igazgatása ide tartozik, az miben különbözik a szakmai irányítástól?

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - A bíróságok igazgatása, központi igazgatása azt jelenti, hogy ennek a szervezetnek, amelynek a vezetője lettem, a feladata, hogy kiszolgálja a bírói kart. Tehát azokat a személyi és tárgyi feltételeket biztosítsa, amelyek egy színvonalas ítélezéshez szükségesek. Ideértve az épületeket, az informatikai ellátottságot, a megfelelő számú és képzettségű segéd személyzetet. Ez a hivatalnak a dolga, és vezetőként az a dolgom, hogy ezt a kiszolgálást biztosítsam a bírói kar számára. Azon túlmenően pedig az is fontos, és ebbe komoly hiányosságok voltak az elmúlt években, hogy az igazgatási vezetőket ellenőrizzem, mint az Országos Bírósági Hivatal elnöke.

Mv.: - Akkor ezek szerint minden ami ezen túlmutat szakmai értelemben, az a Kúria feladata.

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Így van. Maga a jogegység biztosítása, mint a legfelső ítélkező fórum feladata, nem új. Ez a kötelessége eddig is fennállt a Legfelsőbb Bíróságnak. Azonban ennek módszerei, eszközrendszere jelentős változáson ment keresztül. A korábbi hagyományos módszerek, amelyek a bírósági szervezet hierarchiáján érvényesültek, kiegészültek egy a hierarchián túli eszközzel, amit a sarkalatos törvény tett lehetővé. Ez pedig a joggyakorlat elemző csoportok felállításának a lehetősége. Én azt gondolom, hogy ezekkel az új eszközökkel élnie kell a Kúria elnökének, ha úgy látja, hogy a jogegység biztosítása más módon megfelelően nem biztosítható.

Mv.: - Aki némileg járatos a magyar jogtörténetben, tudja, hogy a Kúria korántsem mai keletkezésű intézmény. A mostani Kúria feladatai egyébként megegyeznek a régi Kúria valamikori feladataival?

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Igen, ez egy nagyon fontos kérdés. Valóban, a Legfelsőbb Bíróság jogosítványai korlátozottak voltak, ha összemérjük a régi történeti Kúria funkciójával. A történeti Kúriát megillette ugyanis a normakontroll joga, jogosultsága, amit most a Kúria visszaállításával ez a legfelsőbb ítélkező fórum visszacapott. Az Alkotmánybíróságtól a Kúria hatáskörébe került át az önkormányzati normák kontrolljának egy része, mégpedig az a része, ami nem az alkotmányellenességet érinti, hanem az alkotmányon kívül bármilyen más törvénybe, vagy más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletet megsemmisítheti a Kúria saját eljárásában, saját hatáskörében.

Mv.: - Még mielőtt továbbmegyünk, csak egy értelmező kérdés ehhez. Miért volt arra szükség, mert ugye józan paraszti ésszel az ember azt gondolná, hogy bármiféle jogosultság elvonása az Alkotmánybíróságtól, az alkotmányosság sérülésével jár, és egyébként voltak is ilyen vélemények.

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Én azt hiszem, hogyha vannak is ilyen vélemények, ezek nem erre a hatáskörre vonatkoztak. Hiszen az Alkotmánybíróság már több évtizede szorgalmazza ennek a hatáskörnek az átadását a rendes bírósági szervezet felé. Ráadásul a hatáskör tulajdonképpen megosztásra került, hiszen az alkotmányellenességre továbbra is az Alkotmánybíróság előtt lehet hivatkozni ilyen ügyekben. Minden további jogszabályba ütközés lesz a Kúria feladata. Hogy ez miért volt fontos? Nos, azért, mert ezek a kérdések azokban a bírósági eljárásokban merülnek fel elsősorban, amikor konkrét bírósági ügyekben kellene alkalmazni valamilyen önkormányzati rendeletet. Tehát ha egy helyi adóügyben a helyi adókról szóló önkormányzati rendelet valamelyik passzusa válik kérdésessé, olyan szempontból, hogy nem ellentétes-e valamely más jogszabállyal, akkor ugyan eddig is megvolt a lehetősége arra az eljáró bírónak, hogy felfüggeszse az eljárást, és kezdeményezze az Alkotmánybíróságét, azonban ettől esetleg visszatarthatta az a tudat, hogy az Alkotmánybíróság egy ilyen indítványt hosszú idő múltán bírált csak el. Esetenként több év elmúltával. Ez a veszély azt gondolom, hogy nem fenyeget. Mi arra fogunk törekedni, hogyha most a megváltozott hatáskör alapján egy eljáró bíró kezdeményezi a normakontrollt, a Kúria eljárására néhány hónapon, féléven belül sor fog kerülni, és nem fogja hátráltatni a konkrét ügy befejezését.

Mv.: - Nem panaszként mondom, de sajnos ez egy olyan ország, ahol az újságírók gyakran járnak bíróságra. Úgyhogy mi testközelből szerezhethünk tapasztalatokat a bírói munkaterhekről. És egyébként ezzel mindenki találkozik, aki a bírói munkával valamilyen módon érintkezésbe kerül. Az első és legfontosabb kérdés, ami szerintem indokolt lehet, hogy a bírói terhek eloszlása az milyen Magyarországon? Mert gondolom, hogy egy túlzásfolt bíróságon, ami egy budapesti kerületbe van, ahol nagyon sokan élnek, egészen más az ügyszám, mint mondjuk egy kis településen.

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Igen. Évtizedek óta ez a legkomolyabb kritika az igazságszolgáltatással szemben, hogy nem tud egyenlő sebességű szolgáltatást nyújtani az állampolgárok részére, illetőleg az állam büntető hatalma sem érvényesülhet, hiszen a büntetőügyek is rendkívül elhúzódnak a különféle bíróságokon. És itt óriási nagyok a különbségek. Vannak olyan bíróságok, ahol ugyanazt az ügypust egy hónapon belül tárgyalni tudják, ahogy az ügy megérkezik. Más bíróságokon egy ilyen tárgyalásra akár fél évet, egy évet is várni kell. És a büntetőügyeknél tudni kell, hogy a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának egy állásfoglalása szerint a büntető eljárás hossza az önmagában egy enyhítő körülmény. Nyilván a közfigyelem érdeklődése alatt álló ügyekben, amikor látszólag enyhébb ítéletek születnek, mint amit a közvélemény vár, abban ez is benne van, ez a nehézsége az igazságszolgáltatásnak, hogy nem tudják megfelelően ésszerű határidőn belül elbírálni az eléjük kerülő ügyeket. Ez a komoly probléma, ennek a megoldása már nem tűrhetett halasztást, ez volt a legkomolyabb kritika a bírói szervezettel szemben.

Mv.: - És most mi a teendő? Hogyan lehet ezt megváltoztatni? Mert hogyha ez ennyire tarthatatlan helyzet, márpedig sok bíró joggal panaszkodik, akkor feltehető, hogy ebből az átszervezési szándékból is valami új sarjad majd.

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Így van, így van. Ami eddig nehézséget jelentett, éppen az a testületi irányítás, ami tíz éven keresztül volt jellemzője az igazságügyi modellnek. Ugye ebben a testületben kellett vagy lehetett volna arról dönteni, hogy a felszabaduló bírói álláshelyeket hova csoportosítsák át. De ebben a testületben éppen olyan vezetők vettek részt, akiknek személyes érdekük ehhez nem fűződhetett, hiszen ezt helyi szinten úgy élhették volna meg a kollégák előtt, hogy presztízvesztést szenvedtek el. Itt azt kell érzékeltetni a központi igazgatásnak, és ezt kell átérnie valamennyi törvényszéki elnöknek, ítélőtáblai elnöknek, hogy az igazságszolgáltatás egységes, és ezért az egységért időnként átmenetileg is lehet, hogy áldozatokat kell hozni, és azokon a bíróságokon, ahol egy bíró negyven-ötven folyamatos ügyel dolgozik, azoknak többet kell vállalni, hogy a központi régióban az ügyszám az ügyszám legyen. Ennek a módszerein komoly munkacsoportok dolgoznak már az első, januári héttől kezdődően. Úgyhogy egy nagyon komoly előkészítő munka kezdődött el, hogy ez megvalósulhasson.

Mv.: - Elnök asszony az imént már szóba hozta az emberi tapintatot, ami azért bírósági munkában azt hiszem nagyon fontos. Mint máshol is. És pont ez az emberi tapintat, ami a mostani, tulajdonképpen világszerte ismert ügy, tudnillik, hogy hatvankét éves korban nyugdíjazták a magyar bíróságot. Akaratunk ellenére ebből nagy ügy lett. Tehát, hogy az emberi tapintat részéről, oldaláról kérdezem a következőt, és nem a törvényalkotó felelőssége miatt, hiszen abban nem vesznek részt. Hogyan lehet ezt tapintatosan megoldani? Ugyanis ez egy olyan sérülékeny kérdés, ahol politikai szándékok, emberi tragédiák, emberi háttér van. Az első időszakban találkozott-e ezzel a kérdéssel?

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Bennünket törvény kötelez arra, mint munkáltatót, hogy bizonyos intézkedéseket megtegyünk. Ezt meg kell tennünk! Folyamatban van a nyugdíjas kollégák szolgálati viszonyának a rendezése. Én a magam részéről a Kúrián az elmúlt napokban kértem meg a jelenleg hatályos törvények szerint nyugdíjba vonuló, június 30-án nyugdíjba vonuló kollégákat arra, hogy tegyék lehetővé, hogy személyesen beszéljünk ezekről a kérdésekről. A kollégákhoz azt a kérdést intéztem, hogy milyen elképzeléseik és szándékaik vannak a június 30-ig terjedő időszakot illetően, illetve azt követően is. Az ő elképzeléseiket és szándékaikat a törvényi lehetőségekhez mérten a legteljesebb mértékben tiszteletben kívánom tartani. Voltak kollégák, akik úgy nyilatkoztak, hogy függetlenül a nekik járó szabadságtól, felmentési időtől, egészen a június 30.-i időpontig szeretnének aktívan tovább dolgozni. Én ezt a szándékukat örömmel üdvözöltem, és lehetővé fogom tenni. Illetve kezdeményezni fogom az Elnök Asszonynál, hogy tegye lehetővé ezt a megoldást. Voltak kollégák, akik a szabadságuk ideje alatt kívánnak tovább dolgozni, illetve voltak olyanok, akik családi okból úgy döntöttek, hogy a törvényi szabályoknak megfelelően fogják lebonyolítani ezt a hátralévő, június 30-ig hátralévő időszakot. Azonban világossá tettem minden kolléga számára, hogy aki nem szeretne szakítani a bírói munkájával, annak módja lesz arra, hogy június 30.-át követően is részt vegyen a Kúria munkájában. Akár a már említett joggyakorlat elemző csoportok keretében, akár más érdemi elvi ítélkezés körébe tartozó módon.

Handó Tünde, az Országos Bírói Hivatal elnöke: - Annyival egészíteném ki, vagy fűzném hozzá a saját gondolataimat az Elnök Úr mondandójához, hogy az igazságszolgáltatási szervezetekről, a bíróságokról tudni kell, hogy azok alapvetően tudás alapú szervezetek. Tehát itt a dolgozók nagy része, nemcsak a bírók, hanem az alkalmazottak is, magasan képzett, főiskolát, egyetemet végzett, érettségizett, különféle felsőfokú képzettséggel rendelkező dolgozók. Ezt a tudást mindenképpen nagyon fontos, hogy hasznosítsuk, és amikor olyan óriási feladatok állnak előttünk, mint a létszám-arányosítás, az ügyeknek az elektronizálása, a bírók képzése, éppen arra a szemléletváltásra való felkészítése, ami most már az alkotmányossági szempontok előtérbe helyezését is igényli egy-egy ítélet meghozatalánál. Hiszen az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokkal minden döntésünk felett álló. Tehát erre is tekintettel kell lennie majd a bíróknak! Tehát ebben a szervezetben nagyon nagy szükség van minden olyan erőforrásra, ami ezt a tudást még növelni tudja. Úgyhogy azok a kollégák, akik emiatt a nyugdíjazás miatt távoznak, nemcsak a Kúrián, hanem azt mondom a bíróság egész szervezetében is, akár a képzés oldalán, akár az olykor mostohán kezelt mediációs területen számíthatnak a bíróságra, illetve mi is számítunk rájuk.

Mv.: - A bírók nyugdíjazásából fakad a következő kérdés, a fiatal bírók helyzete. Annál is inkább, mert van egy olyan szakmai aggály.. Hangsúlyozom, nem politikai aggály, azokról nem is ejtenék szót. De van egy olyan szakmai aggály, hogy egy fiatal bírónak hosszú évekre van szüksége ahhoz, hogy pont ezt az emberi minőséget, szakmai minőséget, amiről az imént beszélt, betöltse. Hogyan lehet beépíteni az új rendszerbe a fiatal bírókat?

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Az Elnök Asszony említést tett az igazságszolgáltatás egységéről az előzőekben. Ennek van egy szakmai oldala is. A szakmai oldal pedig alapvetően emberi kapcsolatokon múlik. Én azt szeretném, hogyha a Kúriát nem tekintené senki egyfajta elefántcsont toronynak, hanem lehetővé válna az, hogy fiatal, alsófokú bíróságokra beosztott bírák is közvetlen információkat szerezzenek a Kúria működéséről, arról a minőségi munkáról, ami nálunk zajlik, azokról a módszerekről, azokról a logikai értelmezési megoldásokról, amelyek a mi ítélkező munkánkat, elvi munkánkat jellemzik. Ezért az egyik első, és legfontosabb feladatomban azt tartottam, hogy amikor január elején alkalmam volt az Elnök Asszonnal együtt találkozni az igazgatási vezetőkkel, a törvényszékek és az ítélőtáblák elnökeivel, azt kértem tőlük, hogy támogassák ezt a törekvésemet, akár azon az áron is, hogy emiatt időnként a saját bíróságuk vezetőjeként nehezebb helyzetbe jutnak. Pontosan mire gondolok? Arra gondolok, hogy legyen egy folyamatos mozgás a Kúria felé, és a Kúrián szerzett tapasztalatokat folyamatosan tudják közvetíteni a saját bíróságukhoz. Azt szeretném ha folyamatosan nagyobb létszámban lennének a Kúriára érkező fiatal kollegák, akár három, akár hat hónapra, akár egy évre, attól függően, hogy hogy sikerül megállapodni az adott bíróság vezetőivel! Azt szeretném, ha ezek a kollegák ezeket a tapasztalatokat, amiket nálunk szereznek, hasznosítanák a saját elsőfokú és másodfokú munkájukban! Én azt gondolom, hogy egy ilyen állandó körforgás mindkét oldal számára nagyon hasznos. Hasznos az alsófokú bíróságok számára, mert közvetlen élményből táplálkozik majd a saját ítélkezésük színvonalának a javítása, és hasznos a Kúria számára is. Amelyről el kell mondani, hogy azért egyfajta személyi zártság az utóbbi időszakban megvalósult, és a fiatalabb kollegákkal való közvetlen kapcsolat hiánya azt gondolom, hogy nem volt hasznos a legfelsőbb ítélkező fórum számára sem.

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Amikor a fiatal bírókról beszélünk, szükséges hozzáfűzni azt, hogy nemcsak felső korhatár van, hanem alsó korhatár is. Ez azt jelenti, hogy harminc évnél fiatalabb pályázók 2012. január elsejétől már nem jelentkezhettek a bíróságokra. Márpedig egy egyetemet, egy jogi kart huszonnégy évesen, 23-24 évesen is be lehet fejezni. Azaz a bírói szervezeten belül hat-hét éve van, amíg felkészülhetnek azok a jelöltek, bírósági titkárok, akik majd ezekre az álláshelyekre fognak pályázni. Ezalatt a több év alatt a bírói karban gondoskodni kell az ő képzésükről! És ennek már van egy nagyon kialakult és komoly módszertana, hogy hogyan készítsük fel a jelölteket arra, hogy bíróvá kinevezve helyt tudjanak állni a tárgyalóterekben. Ezen túlmenően a pályázatoknál egy nagyon szigorú feltételrendszer van, tehát az egyes törvényszékeken, ítélőtáblákon működő önkormányzati testületeknek, bírói tanácsoknak szigorú pontrendszer szerint kell rangsorolni a jelentkező pályázókat, ahol a nyelvtudástól, a tudományos fokozattól, a publikációtól, a joggyakorlattól, a diploma minőségének fokozatától kezdve számos-számos ismérvet kell értékelni, központosítani, a pályázókat ennek megfelelően rangsorolni. Tehát ez már egy olyan komoly kiválasztás, ami megszűri, és lehetővé teszi, hogy tényleg magasan kvalifikált személyek kerüljenek be a bírói karba.

Mv.: - Szót ejtett azokról a bizonyos munkacsoportokról. Nem olyan régen, pár perccel ezelőtt. És van itt egy érdekes dolog, hogy ha jól értettem, akkor a munkacsoportba más jogász szakmákat űző embereket is várnak, illetve szívesen látnak, mindkét helyen, azt hiszem.

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Igen.

Darák Péter, a Kúria elnöke: - Igen, azt gondolom, hogy számtalanszor ütközött a Legfelsőbb Bíróság is abba a korlátba, ami a jogászi tudás kereteit jelenti. Tehát számtalan jogi probléma mögött közgazdasági, vagy mérnöki kérdések is meghúzódnak, aminek az informális, vagy kevésbé szabályozott tárgyalására nem volt módja a legfelső ítélkező fórumnak. Azt hiszem, hogy ezen változtathat az a megoldás, hogy a joggyakorlat elemző csoportokba társszakmák, illetve más szakmák képviselőit is bevonhatjuk. Elsősorban itt a tudományos élet képviselőire, egyetemi oktatókra gondolok. Persze időnként azért informális módon eddig is sor került arra, hogy például egy jogegységi eljárásban beszerezze a Legfelsőbb Bíróság egy egyetemi tanár szakvéleményét. De azt hiszem, hogy ennek az igazi jogi alapját az új sarkalatos törvények teremtették meg azzal, hogy ezeknek a csoportoknak a létrehozását oly módon is lehetővé teszik, hogy abba nem bíró személyek, szakértők is részt vegyenek.

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Ugyanennek a változásnak az igazgatásban is meg kell jelennie! Azt tudom mondani, és ez nemcsak az én véleményem, hanem komoly tanulmányok írták le azt, hogy az igazgatás szervezete az egy XIX. századi módon működő struktúra. Tehát olyan mértékig hierarchizált az igazgatás, ami a kihívásokhoz, a hirtelen jelentkező problémákhoz képest nem nyújthatott megoldást, a struktúrájánál fogva is. Tehát az igazgatásban is fontos az, hogy munkacsoportok alakuljanak, hogy projekteket indítsunk be. Ez tudom, hogy furcsán hangzik, mert egy idegen szó. Itt arra gondolok, hogy példának okán amikor most a járássok felállításával foglalkozik a közigazgatás, egyáltalán nem mindegy, hogy a bíróságok, a helyi bíróságok, amelyek most városi, kerületi bíróságként működnek, azok a közigazgatási járássokhoz igazodva állnak-e majd fel 2013 januárjában, vagy pedig ezeken a közigazgatási határokon átnyúlva tartják meg az illetékességi területeket. Tehát nagyon sok olyan probléma merül fel, és olyan teendő van, amelyeket célirányosan kell megvalósítani, és nem feltétlenül a megszokott hierarchikus módszerekkel, hanem újfajta igazgatási módszereket kell bevezetni. És ugyanígy be kell vonni a bírói kart ezekbe a döntésekbe, az előkészítő folyamatokba, de a tudomány erőit is be kell vonni ezekbe a lépésekbe!

Mv.: - Egyetlenegy percünk maradt, és egy utolsó kérdésre van lehetőség. Elnök Asszonytól szeretném megkérdezni. A legnehezebb kérdés, és legnehezebb dolog egy percben válaszolni, de hogy néz ki pénzügyileg a 2012-es esztendő? Vannak-e újdonságok, változás, ami a bíróságok gazdálkodását illeti?

Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke: - Sajnos a költségvetést továbbra is az jellemzi, hogy a dologi kiadások, ahova beletartoznak az épületfenntartások, a fűtés, a szakértői díjak, stb. kifizetése, ezek alultervezettek. Ugyanakkor egy óriási segítséget kaptunk a fejlesztéseket illetően, hiszen egymilliárd, egymilliárd forint célzott támogatás van a Budapest környéki törvényszék elhelyezésének a megoldására, egy új fővárosi kerületi bíróság felállítására. Ezen túlmenően éppen a bírói munkaterhek enyhítése miatt a második félévben lehetőségünk lesz kétszáz bírósági ügyintéző és 180 bírósági titkár felvételére. Ez egy óriási lehetőség a bírói karnak.

Mv.: - Köszönöm szépen mindkettőjüknek a beszélgetést. Sok sikert kívánok a munkájukhoz!